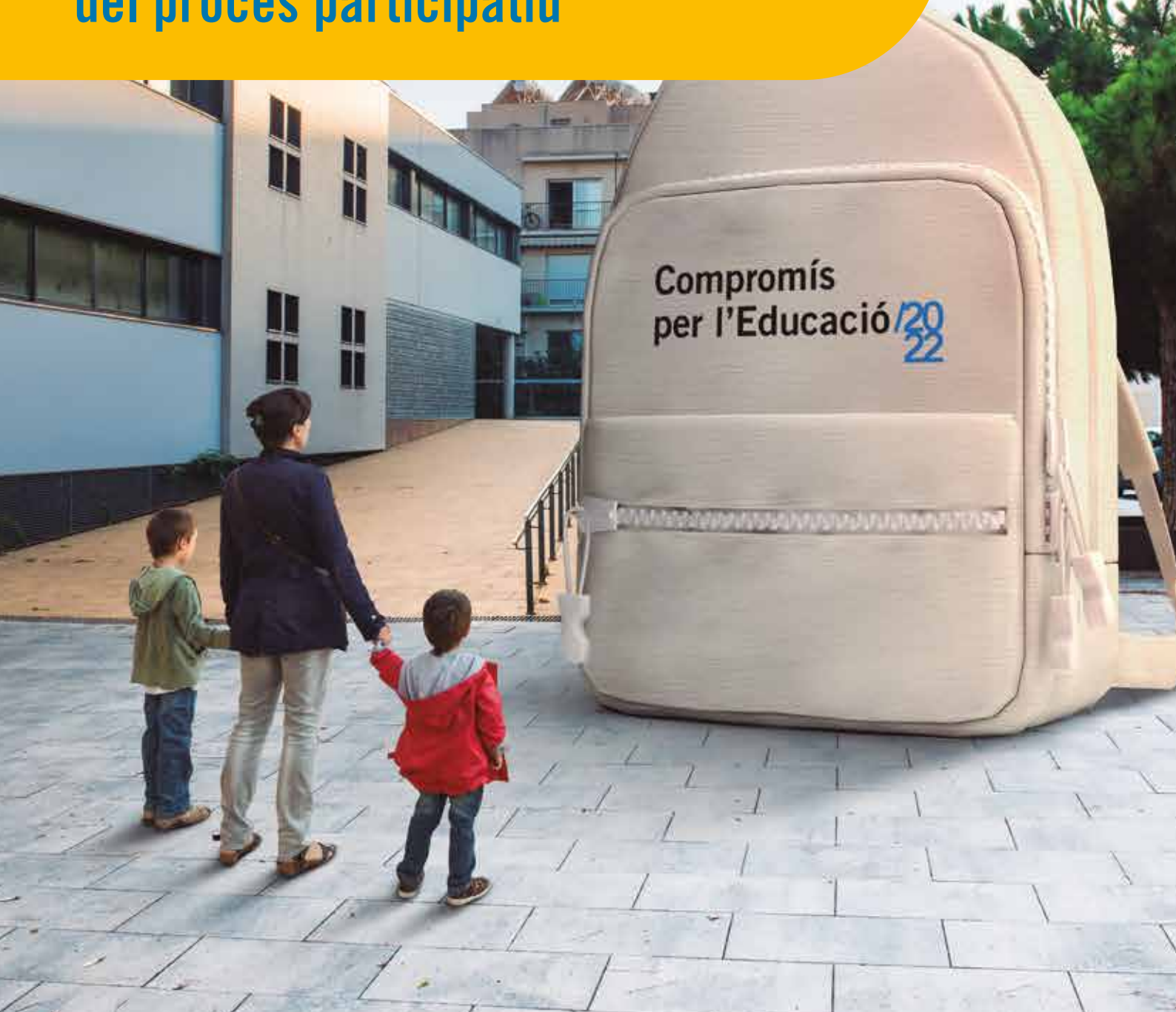

MATARÓ, COMPROMÍS PER L'EDUCACIÓ

Aportacions, memòria i declaració del procés participatiu

MATARÓ, COMPROMÍS PER L'EDUCACIÓ
Aportacions, memòria i declaració
del procés participatiu

ÍNDEX

PRESENTACIONS	7-8
RESUM DE LES APORTACIONS REALITZADES EN EL PROCÉS PARTICIPATIU COMPROMÍS PER L'EDUCACIÓ	9
INTRODUCCIÓ.....	09
EDUCACIÓ I EQUITAT.....	10
Idees clau	10
Diagnosi	11
Reptes	12
Accions	13
EDUCACIÓ I CIUTADANIA CRÍTICA	14
Idees clau	14
Diagnosi	14
Reptes	15
Accions	15
L'EDUCACIÓ I EL DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I SOCIAL	17
Idees clau	17
Diagnosi	17
Reptes	18
Accions	19
ESPORTS, LLEURE I COHESIÓ SOCIAL	20
Idees clau	20
Diagnosi	20
Reptes	21
Accions	21
EDUCACIÓ ARTÍSTICA I COHESIÓ SOCIAL	22
Idees clau	22
Diagnosi	22
Reptes	23
Accions	25
RESUM DE LA PRIMERA TROBADA DE LA XARXA TEMÀTICA FORMACIÓ ARTÍSTICA PER A LA COHESIÓ SOCIAL (RECE).....	26
PLANIFICACIÓ ESCOLAR.....	28
RESUM DE LES PROPOSTES DELS CONSELLS TERRITORIALS I SECTORIALS	30
Educació i equitat	30
Educació i ciutadania crítica	31
Educació i canvis socials i econòmics	31
Educació artística i cohesió social	32
Educació en lleure i esport	32

MEMÒRIA DEL PROCÉS PARTICIPATIU COMPROMÍS PER L'EDUCACIÓ	33
INTRODUCCIÓ	33
Objectius	33
METODOLOGIA	34
Línies de debat	34
FASES i CALENDARI	34
INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ	35
DADES	36
APORTACIONS	36
VALORACIÓ	36
DECLARACIÓ DEL PROCÉS PARTICIPATIU COMPROMÍS PER L'EDUCACIÓ	37
EDUCACIÓ I EQUITAT	38
Reptes i accions	38
EDUCACIÓ I CIUTADANIA CRÍTICA	39
Reptes i accions	39
EDUCACIÓ I DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I SOCIAL	40
Reptes i accions	40
EDUCACIÓ GLOBAL: ARTÍSTICA, ESPORTIVA I DEL LLEURE	41
Reptes i accions	41

L'educació ha estat històricament una prioritat de l'Ajuntament de Mataró i una activitat que ha merescut un especial interès per part de la societat local, famílies, mestres i món associatiu. La dimensió educativa d'una ciutat és el principal punt de referència de la seva qualitat perquè integra totes les dimensions de la vida social, econòmica, cultural, esportiva o del lleure i també el desenvolupament personal de cadascun dels seus ciutadans i ciutadanes.

Com afirmava un conferenciant en una sessió del debat educatiu mantingut a Mataró durant el curs 2016-2017, la ciutat és un petit món on conflueixen totes les vessants de la condició humana, de la seva diversitat, de les desigualtats, de la seva riquesa i també dels problemes i dels conflictes. Justament per això la ciutat és l'entorn privilegiat per, a través de l'educació, organitzar la convivència, compensar desigualtats, resoldre conflictes, promoure la democràcia i estimular el desenvolupament econòmic i social.

Deia que històricament l'Ajuntament de Mataró ha parat molta atenció al desenvolupament educatiu de la ciutat però mai n'hi ha prou, sempre cal actualitzar les actuacions educatives i anar més enllà. Les aportacions del debat educatiu "Compromís per l'Educació" que es recullen en aquesta publicació són un nou referent per orientar en el present i en el futur immediat els plans d'actuació municipal. En concret, podem assegurar que el *Pla Estratègic Mataró 20/22* recull línies destacades de les conclusions del debat educatiu com són l'impuls a la formació professional orientada a la formació dels joves, el suport a l'educació fora del temps escolar, i l'increment dels ajuts i mesures per millorar l'equitat educativa a la ciutat, entre d'altres.

Finalment, vull agrair el treball realitzat i felicitar pels resultats obtinguts totes les persones que han participat en l'organització del procés participatiu i les que han intervingut en les sessions de debat. Estic segur que els governs municipals sabran respondre positivament als reptes que la ciutadania ens ha presentat.

David Bote

Alcalde de Mataró

Actualitzar la diagnosi de l'estat de l'educació i de les necessitats socials així com la planificació de les actuacions educatives per donar-hi resposta, és una tasca que convé realitzar regularment. A Mataró, l'any 2003 es va aprovar el Projecte Educatiu de Mataró que va ser resultat de dos anys de debats i propostes de diferents agents del món educatiu, social i empresarial de la ciutat.

Convenia actualitzar la diagnosi i les accions d'aquell treball de feia 13 anys, quan la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament va proposar al plenari del Consell Escolar Municipal organitzar un nou debat educatiu per actualitzar el PEM de 2003. Aprovada la iniciativa pel

CEM, es va crear una comissió de 15 persones representants de tots els sectors del món educatiu, que va organitzar i conduir el procés de debat fins a l'aprovació de les seves conclusions i propostes d'acció que es presenten en aquest document. Així mateix, els grups polítics municipals van ser consultats i alguns van fer les seves aportacions.

A diferència del procés de debat de 2003, en aquesta ocasió la població a qui s'ha adreçat, de manera preferent, la possibilitat de participació ha sigut principalment la ciutadania en general. Els àmbits de debat han anat més enllà dels programes educatius escolars per incloure també l'activitat del món cultural, esportiu, associatiu i familiar. Les 300 persones que hi han intervingut directament, tot i que hauríem volgut encara més amplitud participativa, han fet unes aportacions que són prou representatives de l'estat d'opinió, preocupacions i desitjos del conjunt dels ciutadans. Les qüestions centrals que s'han plantejat són ben clares: l'actualització i la promoció de la formació professional adreçada especialment al món jove; l'extensió de les activitats educatives fora del temps escolar garantint l'accés equitatiu de tota la població; l'impuls de l'esport fent-lo accessible a la totalitat de nens i joves; la garantia de l'equitat en les oportunitats educatives de tota la població en el sistema escolar; la necessitat de donar més suport formatiu a les famílies per exercir les seves competències parentals...

Agraïxo molt, com a president del CEM, la tasca feta per la comissió impulsora del debat i pel plenari que ha aprovat les conclusions i propostes, i als centenars de persones que hi han intervingut al llarg dels mesos del curs 2016-2017. És un repte per al govern municipal que assumim plenament.

Miquel Àngel Vadell

President del Consell Escolar Municipal
Regidor d'Educació, Espais Públics, Equipaments municipals i Sostenibilitat

RESUM DE LES APORTACIONS REALITZADES EN EL PROCÉS PARTICIPATIU *COMPROMÍS PER L'EDUCACIÓ*

Ajuntament de Mataró **Consell Escolar Municipal**

Mataró, 18 d'abril 2017

INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Mataró i el Consell Escolar Municipal, amb el suport del Moviment Educatiu del Maresme, han impulsat entre els mesos d'octubre del 2016 i abril del 2017 un procés participatiu amb el títol *Compromís per l'educació* per identificar els reptes educatius de la ciutat els propers anys i establir projectes de millora.

En aquest període s'han organitzat deu sessions de debat obert a tota la ciutadania i quinze reunions de consells municipals, en què, en conjunt, han participat 300 persones i han intervingut disset ponents per debatre al voltant dels eixos següents:

- 1 EDUCACIÓ I EQUITAT
- 2 EDUCACIÓ I CIUTADANIA CRÍTICA
- 3 EDUCACIÓ I DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC i SOCIAL
- 4 ESPORT, LLEURE I COHESIÓ SOCIAL
- 5 EDUCACIÓ ARTÍSTICA I COHESIÓ SOCIAL

Les aportacions recollides dels debats que es presenten en aquest document han estat resumides i validades per les persones de les comissions que han coordinat cada taula de debat, tècnics municipals i persones del Consell Escolar Municipal, o pels secretaris dels consells municipals de participació. També es recullen dins del marc d'aquest debat ciutadà les aportacions de la trobada realitzada a Mataró de la Xarxa de Ciutats Educadores sobre l'educació artística com a recurs per a la cohesió social i l'acord específic del CEM sobre la planificació escolar a Mataró.

Aquest ric conjunt d'idees i propostes és la base sobre la qual el plenari del CEM i els grups polítics municipals elaboren els documents de compromisos ciutadans i polítics per a l'impuls i la millora de l'educació a Mataró, que és l'objectiu final del procés participatiu realitzat.

Així doncs, es pretén cloure el debat amb l'aprovació pel CEM del document *Compromís social per l'educació* i pel Ple Municipal d'un pacte educatiu municipal amb la voluntat que siguin els nous referents per a l'impuls de l'educació a la ciutat els propers anys.

EDUCACIÓ I EQUITAT

Idees clau

- 1 L'equitat s'ha d'entendre des d'una perspectiva de ciutat. La institució escolar neix al segle XIX, quan es considera que la societat és massa complexa per deixar l'educació en mans de la família; al segle XXI es considera que l'escola és insuficient, i la societat és massa complexa per deixar l'educació solament en mans de l'escola.

Tres pilars de l'equitat: redistribució, reconeixement i representació.

- **Redistribució:** extrema fragmentació, rics i pobres molt separats socialment. La segregació urbana s'accentua i es tradueix en situació de segregació escolar. Aquesta segregació urbana accentua una polarització d'actituds en relació amb aquestes diferències (programes, partits polítics, moviments socials, etc.).
- **Reconeixement:** a les ciutats és on es fan més visibles les diferències. Cal treballar pel reconeixement de les diferències en condicions d'igualtat (generacionals, multiculturals, etc.).
- **Representació:** poca cultura de representativitat; s'ha de buscar dimensió de la participació política (espais i plataformes polítiques).

No obstant, al si de les ciutats, des de l'àmbit local, és des d'on es poden construir experiències més inclusives. Exclusió i inclusió són dinàmiques que tenen lloc a les ciutats.

- 2 És insuficient que el reconeixement del dret a l'educació sigui només en l'ordre jurídic, ja que només garanteix l'accés a l'educació obligatòria. Cal garantir l'accés a l'educació postobligatòria per facilitar la inclusió laboral i l'accés a l'educació infantil, bàsica quan més desafavorida és la família. Així mateix, cal més educació «cap als costats»: és fonamental que els infants puguin accedir a altres activitats complementàries a l'escola, activitats extraescolars i experiències d'educació en el lleure, que els permetin adquirir competències complementàries.
- 3 L'educació entre els 0 i els 3 anys és decisiva per al desenvolupament personal i l'equitat social. Entre els 0 i els 3 anys s'estableixen un gran nombre de connexions entre neurones properes del cervell, especialment a l'escorça cerebral, la capa més externa d'aquest òrgan, que és on es generen els pensaments més reflexius, creatius i crítics. Tot i així, hi ha famílies que malgrat l'esforç que ha fet i fa l'Ajuntament no poden accedir a aquesta etapa educativa. Algunes decideixen no fer-ho per qüestions culturals, però la gran majoria és per un tema econòmic.
- 4 Les desigualtats socioculturals de les famílies s'evidencien cada vegada més a l'escola. Els informes PISA i els de la Fundació Bofill detallen que la situació socioeconòmica de les famílies és un condicionant important dels resultats educatius. Les escoles amb una alta concentració d'alumnes desfavorits tindran, en general, resultats més baixos. El mateix Departament aplica auditories pedagògiques o sistemes d'avaluació anuals on es fa prevaldre, per sobre de tot, els resultats, classificant els centres de l'1 al 4 i parlant de qualitat pedagògica. Qui està al capdavant del centre ha de saber gestionar-ho per no caure en la desmotivació del mateix claustre. Malgrat que a Mataró es fan alguns esforços, no s'ha aconseguit reduir la segregació. Falten recursos, humans i tècnics.
- 5 L'equitat no ha de quedar focalitzada a les escoles, sinó que se li ha de donar una dimensió territorial; el nostre sistema pivota sobre la institució escolar i hauria de pivotar sobre la ciutat, els barris, l'entorn —eix dels plans educatius d'entorn (PEE). La LEC no té en compte la dimensió territorial de l'equitat educativa.

Diagnosi

1 L'educació infantil no arriba a tothom ni als més necessitats

L'escola bressol s'ha convertit en la part «elitista» de l'educació pública, un segment de la població simplement no hi arriba. El preu del servei ha anat augmentant i continua essent més baix que qualsevol escola i, malgrat que deu fer quatre o cinc cursos que les famílies estan pagant el mateix, no deixa de ser una quota que no és assequible per a tothom.

La crisi ha portat les escoles a innovar i a oferir altres models a les famílies. Pel que fa al servei d'escola bressol s'han adequat els horaris i, també, les jornades, de manera que pares i mares puguin escollir la solució que més s'ajusta a les seves necessitats. Però aquesta proposta continua deixant moltes famílies al carrer, perquè la política de beques que es porta a terme no cobreix, ni de bon tros, les demandes que moltes famílies acaben fent. A més a més, afavoreixen les famílies que ja són usuàries del servei i no pas les que continuen restant a fora amb necessitats més apressants.

Davant d'aquest fet, una de les sortides que han funcionat són els espais Infants i Família. Les persones que assisteixen als espais són d'una tipologia variada que tenen visions diferents sobre l'educació. Es pot parlar de famílies que han decidit no portar els seus fills a l'escola bressol perquè consideren que aquesta etapa és molt important i no es volen perdre cap procés del seu fill; famílies que no han pogut venir al servei d'escola bressol i les trobades els serveixen perquè elles i els seus fills estiguin en contacte amb altres nens i nenes, i també algunes famílies que venen de Serveis Socials.

2 L'educació obligatòria presenta moltes dificultats per millorar l'equitat

a La concentració de població desafavorida en determinades zones de la ciutat:

- Impedeix fer un bon tractament de la problemàtica.
- Col·lapsa els equips directius i complica molt la feina dels mestres a l'aula.
- Els centres adapten les seves programacions a la realitat de les famílies (per exemple, no es fan gaires sortides, ja que el 30 o 40 % no ho poden pagar). Això acaba generant diferències entre centres.
- Si el treball amb les AMPA ja costa, en aquests centres és complicadíssim aconseguir la participació de les famílies.

b Els alumnes amb necessitats educatives específiques (NEE)

La distribució es pot fer si es tenen detectades les necessitats: alumnes NEE i alumnes ordinaris.

- Es disposa de les condicions òptimes per fer de manera acurada aquests reconeixements? A Mataró hi ha una sola persona de l'EAP per a reconeixements de situació social desafavorida. Els protocols dels tres tipus de NEE estan revisats? Estan actualitzats? Són compartits? Quants alumnes hi ha als centres, que per causes diverses són ordinaris quan haurien de ser NEE?

c L'impacte de la crisi

Ha tingut un impacte molt important en les famílies dels barris més desafavorits de la ciutat, on hi ha els centres amb més dificultats. Els sectors amb més recursos els pot haver afectat, però no amb la mateixa intensitat.

- S'han reduït o anul·lat les partides per atendre les necessitats (menys plantilles als centres educatius, s'han reduït les actuacions dels plans educatius d'entorn, menys mestres d'aula d'acollida, menys hores de vetlladors i vetlladores, pressupost mínim per a la formació del professorat, no es cobreixen des del primer dia les substitucions, no hi ha inversions als edificis educatius públics que més ho necessiten, etc.). Totes aquestes reduccions s'han fet sense tenir en compte l'equitat, i moltes per definició eren per atendre la diversitat. Una altra vegada, qui més pateix la crisi són les famílies, els centres, els barris més desafavorits de la ciutat.
- La crisi també ha reduït la natalitat i la immigració. Una bona oportunitat per reduir les ràtios de tots els grups (pública i concertada) a 20 alumnes per aula, no tancar cap grup i, en tot cas, si es vol ser equitatiu, cal estudiar, encara que sigui impopular, on s'han de tancar els grups. Si no, es deixarà que la crisi torni a colpejar una altra vegada els més desafavorits.

d La matrícula viva

L'escolarització de l'alumnat és la prioritat. Però què passa al llarg del curs amb les famílies que arriben a la ciutat?

- S'intenta fer una distribució, però al final s'han d'escolaritzar als centres on hi ha vacants. Molts d'ells són alumnes (tant «ordinaris» com NEE) amb necessitats educatives, algunes molt importants.
- Els centres que tenen vacants són generalment els centres més desafavorits. Malgrat que les vacants no són per a alumnes NEE, la prioritat d'escolaritzar afavoreix la concentració de les necessitats.

3 Més enllà de l'escola es decideixen també les oportunitats educatives

Només amb una bona escolarització a infantil, primària i secundària, complementada amb altres activitats, ja siguin esportives, culturals, d'esplai, etc., es podria garantir la continuïtat de la formació en l'etapa postobligatòria i la inclusió social definitiva.

Com s'impliquen les entitats que també treballen amb nens i nenes per compensar les desigualtats? Des de les escoles es té clar que ha de ser des de la inclusió en aquelles entitats, clubs, acadèmies, que ja funcionen. Calen tarifes socials, subvencions, beques i altres mesures «imaginatives» que permetin la participació d'aquests nois i noies.

Reptes

1 Generalitzar l'educació infantil 0-3 anys

Eliminar els entrebancs que impedeixen l'escolarització per motius socioeconòmics a moltes famílies. Repensar els criteris d'accés a les escoles bressol (EB); cal donar oportunitat a les famílies més desafavorides, que ara per ara queden excloses per raons econòmiques.

- b Flexibilitzar l'organització de les escoles per adaptar-les d'allò més a les necessitats diverses i canviants de les famílies.
- c Organitzar noves formes diferents de provisió de serveis d'atenció a la primera infància.
- d Oferir altres espais de trobada on hi hagi l'oportunitat de barrejar-se i aprendre els uns dels altres. Espais integrals que ofereixin la possibilitat d'assistir-hi amb els infants i que aquests infants puguin disposar d'una ludoteca com cal amb joguines i elements de joc que permetin construir i aprendre.

2 Impulsar canvis en l'educació obligatòria per garantir-ne l'equitat en l'accés i en l'escolarització

- a Construir un sistema comprensiu i flexible per donar a cadascú el que necessita. Donar resposta al dret a la diferència i al seu reconeixement.
- b Evitar la guetització dels centres escolars garantint l'heterogeneïtat personal, social i cultural.
- c Treballar per disminuir les desigualtats entre escoles i dur a terme accions per igualar-les pel que fa a l'estat dels edificis, els serveis, la difusió dels seus treballs, etc.
- d Planificar l'oferta educativa per no deixar-ho en mans de l'oferta i la demanda.
- e Garantir que l'escola pública i l'escola concertada estiguin en les mateixes condicions pel que fa als processos d'admissió, hores lectives, gratuïtat, participació, controls, etc.

3 Incloure el temps no escolar en la programació d'activitats i mesures educatives, compensatòries i per a la cohesió social

- a Potenciar programes com els PEE, des dels quals s'aborden aspectes que van més enllà de l'educació escolar i permeten buscar referents fora dels centres educatius.
- b Treballar per la corresponsabilització de les famílies.
- c Garantir l'accés de tot l'alumnat a les activitats extraescolars i els casals d'estiu.
- d Potenciar dispositius de suport a escala territorial: SEP (suport escolar personalitzat), PIM (Programa intensiu de millora).

Accions

1 Educació i serveis a la primera infància

- Escola bressol gratuïta.
- Estendre els espais Infants i Família a altres escoles i a altres espais que no siguin escolars.

2 Escolarització obligatòria

- Crear un observatori de l'equitat, buscar indicadors d'equitat i desigualtat i donar a conèixer aquesta informació a la ciutadania.
- Revisar la redistribució de NEE i d'alumnat ordinari. Cal augmentar els recursos humans per fer el reconeixement d'alumnat amb NEE.
- Recuperar el Pla de xoc contra el fracàs escolar amb figures de suport a tots els centres i fer-lo extensiu a primària.
- Revisar la zonificació escolar.
- Incrementar els mestres de les aules d'acollida.
- Augmentar les hores de vetlladors i vetlladores.
- Reduir les ràtios.

3 Educació en el territori i fora del temps escolar

- Incrementar les activitats del PEE.
- Potenciar les entitats locals que treballen en diferents àmbits (lleure, esportiu, social, cultural, etc.) perquè incorporin alumnes de famílies desafavorides (subvencions, beques, ajuts).
- Augmentar les partides per a subvencions a les entitats.
- Formar i sensibilitzar les persones que lideren aquestes entitats (aprofitar espais de participació existents).
- Incloure clàusules d'equitat a les bases de subvencions adreçades a entitats locals.
- Crear un projecte municipal d'activitats extraescolars artístiques.
- Potenciar els jocs escolars a totes les edats.
- Crear més xarxes i espais de debat perquè les associacions i les entitats puguin compartir recursos.

EDUCACIÓ I CIUTADANIA CRÍTICA

Idees clau

- 1 Canvi de paradigma de la tercera revolució industrial, que té com a eix vertebrador la comunicació digital, Internet i les xarxes socials. El factor tecnològic ha alterat tots els processos de l'activitat social, del consum, de les relacions personals i de la comunicació a tots els nivells. Les potencialitats i el dinamisme d'aquesta realitat condicionen directament l'educació en tots els seus vessants, tant competencials com tècnics, conceptuals i actitudinals.
- 2 A Europa, el nou paradigma està relacionat estretament amb les polítiques desreguladores de l'economia, de la societat i dels serveis públics. Ha comportat el qüestionament dels mecanismes de protecció social establerts des de la postguerra mundial i el desemparament progressiu de les persones i la mercantilització creixent dels serveis i la vida social.
- 3 Han aparegut nous valors, comportaments i estils de vida, com ara la consagració de la individualitat com a principi sagrat confrontat amb el principi del que és social o comunitari. Un altre valor que ha esdevingut dominant és el de la diversitat enfront de la uniformitat, tant referit al respecte a les diferències entre les persones com referit a la varietat d'opcions de consum en qualsevol tipus de producte, sigui material —models diferents i amb opcions personalitzades múltiples de cotxes, ordinadors, aparells, habitatges, etc.—, sigui cultural o de lleure —cadena televisiva, viatges a mida, espectacles, etc. Els valors positius del respecte a la individualitat i a la diversitat es conjuguen amb la pèrdua de força dels projectes comunitaris i dels objectius i els valors compartits quan les lleis del mercat de consum s'imposen.
- 4 La revolució de les comunicacions que ha provocat Internet s'ha concretat en les xarxes socials, en una transformació profunda de les relacions i la comunicació interpersonal i comunitària. Les xarxes socials donen grans oportunitats per a l'acció educativa i per a la participació social, com ara la comunicació horitzontal, la comunicació entre professors i alumnes i amb les famílies i entre elles, la capacitat de generar mobilitzacions cíviques reivindicatives, la difusió de les opinions i les crítiques de la ciutadania. També, però, poden generar problemes socials com ara aprofundir en les desigualtats amb la fractura digital i riscos per a l'educació derivats de la velocitat i la superficialitat de la informació i el seu ús frívol i irreflexiu.
- 5 Els mitjans de comunicació tenen una gran incidència en la formació i en la creació del pensament i de l'opinió dels ciutadans. La seva immediatesa i accessibilitat posen a l'abast de tothom informacions múltiples, però alhora dificulten la discriminació de la qualitat de la informació i, també, la creació de pensament crític. Els mitjans tenen una gran responsabilitat i el fet que els mitjans més massius i influents estiguin en mans dels poders econòmics o polítics no facilita la formació d'una ciutadania crítica. Bo i així, les finestres dels mitjans són una eina molt útil per educar el pensament crític, tant en el marc escolar com en el familiar i el de les entitats socials.

Diagnosi

- 1 Les persones volen ser reconegudes per la seva diferència: la formació/educació s'ha d'adaptar a cada realitat social, edat, gènere, situació econòmica, etc. En educació, aquesta línia de treball permet trencar la lògica de les relacions jeràrquiques i substituir-la per una de coproducció i col·laboració.
- 2 Vivim en un món hipercomunicat en què la ciutadania no disposa de temps ni criteris per processar críticament la informació ni aprofundir-hi; informació i continguts indiscriminats són a l'abast de l'alumnat. Com cal protegir-los per fer-los lliures?
- 3 Com es pot ajudar a ser crític? Practicant la crítica. Un espot publicitari desmunta el treball fet a la classe. Les humanitats són útils per fer ciutadans crítics. Importància de l'escola com a element de cohesió i font de ciutadania crítica i de participació. Malgrat això, no pot passar tot a l'escola. Cal treball en xarxa.
- 4 La ciutadania reclama noves formes de participació. Hi ha col·lectius que són analfabets digitals, cosa que dificulta la seva participació. No se'ls ha d'oblidar, sinó donar-los eines.

- 5 A Mataró hi ha una complexitat social a causa de la gran diversitat, que fa que moltes famílies quedin excloses dels espais de participació. Així mateix, hi ha infants que no tenen les mateixes oportunitats que d'altres.
- 6 La manca de participació sovint és deguda al filtre polític. Genera frustració. Cal apostar perquè aquests processos aterren encara que sigui amb partides pressupostàries. La participació s'ha de materialitzar.
- 7 Hi ha col·lectius que no se senten cridats a la participació. Els processos participatius sovint queden en paraules i la ciutadania deixa de confiar-hi.

Reptes

- 1 Les polítiques públiques han d'avançar cap al reconeixement de l'heterogeneïtat per afavorir l'emancipació del ciutadà: això vol dir promoure l'autonomia personal, promoure la igualtat tant en capacitats com en recursos i aprendre a gestionar les diversitats.
- 2 Un repte és aconseguir que els canvis d'època que s'estan vivint siguin útils per apoderar la ciutadania en competències socials i en l'exercici i el control dels poders.
- 3 En un món hipercomunicat, la informació i els continguts indiscriminats són a l'abast dels alumnes. Com cal utilitzar-los en l'educació i com es poden protegir nois i noies per fer-los més lliures?
- 4 Internet i els mitjans de comunicació permeten a l'educació trencar la lògica jeràrquica en l'ensenyament-aprenentatge a favor d'una lògica de coproducció i cooperació entre iguals. Promoure la igualtat d'oportunitats en l'accés a les xarxes.
- 5 L'educació d'adults no s'ha de gestionar com una educació de segona categoria, sinó com una necessitat bàsica al llarg de tota la vida. Cal instruir més enllà dels 60 anys. La gent gran són agents actius i passius de l'educació.
- 6 Els processos d'aprenentatge en els centres formatius s'han de basar en experiències actives, motivadores, pràctiques i col·laboratives.
- 7 Són temps de replantejament dels nivells de participació ciutadana, sobretot en l'àmbit de l'autogestió, fugint d'espais formals/oficials que estan estigmatitzats per manca de resposta. Cal revisar els sistemes de participació existents (cal una participació molt propera i instantània). Fomentar la participació dels diferents sectors de població i des de l'inici dels processos participatius, canalitzant la participació mitjançant els barris i que es vegin els resultats.
- 8 Es constata que cal un **treball en xarxa** a la ciutat per vehicular totes les iniciatives existents (tant públiques com les que aporta la ciutadania).
- 9 Cal treballar el sentiment de pertinença a la comunitat i a la ciutat (treballar la «marca» Mataró). Fomentar la implicació i l'estima de l'entorn. Treballar el sentiment de pertinença a través de les activitats educatives.

Accions

- 1 Impulsar projectes d'aprenentatge servei: és una eina que ha funcionat, que permet que es comparteixin coneixements pràctics i la participació intergeneracional. També, els projectes de mentoria.
- 2 Potenciar la formació de delegats i delegades per promoure la participació. Cal estimular el paper dels delegats i delegades, especialment a secundària.
- 3 Potenciar el Consell d'Infants i seguir apostant-hi.
- 4 Fomentar la implicació de les famílies en l'educació. Xarxa AMPA/AFA. Facilitar el treball en xarxa de les AMPA/AFA en relació amb la resta del teixit associatiu.

- 5 Reconèixer la importància dels espais d'educació no formal i potenciar-los: equipaments juvenils, entitats i associacions vinculades al lleure.
- 6 Organitzar una jornada de participació activa i ciutadana.
- 7 Proposta: congrés de participació activa destinat als infants.
- 8 Idea: congrés o jornada sobre ciutadania crítica a la ciutat.
- 9 Idea: **participació en decisions de la ciutat** de proximitat. Nova àgora ciutadana.
- 10 Idea: **creació de materials per fer ciutadans crítics en la societat de la infoxicació** (es pot fer una comissió amb docents i altres agents de la ciutat o cercar materials existents (IREF, filosofia 3/18, etc.). Podria ser una manera de començar una xarxa de ciutadans actius per a la millora dels processos de participació i anàlisi de la realitat.
- 11 Potenciar i donar a conèixer tota la xarxa associativa i llurs àmbits d'actuació i fomentar el voluntariat.
- 12 Ajudar a ser crític practicant la crítica. Ensenyar a participar; participar amb noves maneres polítiques i aplicar-les als centres educatius, a la ciutat i a l'educació fora de l'escola: espais, espais joves, casals d'avis, centres cívics, etc.
- 13 Fomentar el treball en xarxa entre centres, els serveis, l'Administració local, les famílies, els espais d'educació no formal, etc.
- 14 Fer coneixedors de la ciutat de Mataró els usuaris que la utilitzen exclusivament per treballar. Cal conèixer més la ciutat per tenir el sentiment de formar-ne part.
- 15 Fomentar l'autonomia dels joves i donar-los confiança a l'hora d'opinar i actuar.
- 16 No descartar cap opció, és a dir, sols la suma de les opcions faran de Mataró una ciutat més participada (govern de la ciutat, microrepresentacions, associacions, consells de ciutat, veïns, institucions, etc.). Cal donar visibilitat a totes les iniciatives i construir-les amb paciència i a poc a poc.

L'EDUCACIÓ I EL DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I SOCIAL

Idees clau

La situació social i econòmica de la ciutat està condicionada directament pels canvis que s'han produït en les darreres dècades, tant en l'entorn proper com en el món interdependent i globalitzat. En concret, s'assenyalen els aspectes següents:

- 1** El canvi tecnològic derivat de l'aplicació de la tecnologia digital i de la informació ha penetrat en tots els racons de la producció, del consum i de la vida social i personal. Es caracteritza, a més, pel fet de tenir possibilitats quasi il·limitades d'innovació permanent. El sistema educatiu, en general, i la formació professional, en particular, evolucionen a un ritme molt inferior al canvi tecnològic, i Espanya i Catalunya tenen un dels sistemes educatius europeus amb menys inversió i menys dinàmica innovadora en la darrera dècada.
- 2** La interdependència política i la globalització econòmica és una realitat que afecta la quasi totalitat del planeta, les societats, les economies, els recursos i el territori. En el context europeu, la globalització i els canvis en el sistema productiu fan desaparèixer productes de baix valor afegit i, amb aquests productes, els llocs de treball poc qualificats, que es desplacen a altres zones del món. També s'han generat nous i massius moviments migratoris cap al món occidental de gran impacte social, cultural i en el mercat laboral. Així mateix, s'ha aguditzat el problema de la degradació del territori i de la qualitat ambiental. La globalització presenta a les empreses i els treballadors els reptes del canvi i la innovació permanents, l'adaptació a noves necessitats, la mobilitat en les professions i llocs de treball i l'obertura a la col·laboració i el treball en equip en entorns diversos.
- 3** Les polítiques de matriu neoliberal són les que apliquen els governs de les potències que dominen econòmicament el món. Dues conseqüències d'això són l'hegemonia econòmica del capital financer internacional i la precarització de les condicions laborals, la tendència de les quals és igualar el mercat laboral mundial a les pitjors situacions existents en el planeta. Així doncs, l'atur crònic, la inestabilitat laboral, la rotació dels llocs de treball, la devaluació constant dels salaris, la pèrdua de drets laborals, etc., no són conseqüències del canvi tecnològic i la innovació permanent, sinó de polítiques dels governs. La substitució massiva de treballadors per l'automatització de processos no es pot compensar amb l'emprenedoria, sinó amb polítiques laborals i econòmiques que fomentin l'ocupació. Les polítiques educatives i els programes de formació professional han de considerar aquestes realitats sociolaborals.

Diagnosi

1 El mercat laboral i els joves

- a** El sistema productiu no es preocupa si a mitjà termini tindrà persones prou formades, sinó que actua guiat per la immediatesa.
- b** La precarietat i la inestabilitat laborals són un fre a la formació; l'empresa que no aposta pel treballador format o no el valora no el fidelitza en el lloc de treball.
- c** Tot i que és cert que a les persones formades els és més fàcil trobar feina, un 50 % dels joves estan aturats i molts ocupen llocs de treball fràgils i no corresponents a les seves capacitats.
- d** El país necessita professionals qualificats de nivell mitjà: la FP ens els ha de proporcionar.
- e** Amb referència a l'emprenedoria, no ha de ser una eina de desconstrucció de llocs de treball que porti a establir unes relacions laborals abusives.

2 Necessitats i demandes de les empreses

- a L'empresa veu el sistema educatiu rígid i llunyà.
- b L'empresa demana treballadors amb les competències de flexibilitat, creativitat, treball en equip i oberts a aprendre.
- c L'empresa demana persones capaces d'autoformar-se per adaptar-se a les necessitats canviants.
- d En l'entorn econòmic de Mataró i el Maresme predominen les empreses petites i molt petites, que fan una valoració desigual de la formació professional i que, en general, tenen dificultats per disposar de plans de formació d'empresa.

3 El sistema educatiu de la formació professional

- a El sistema educatiu està governat per diferents departaments (Educació, Treball i Universitats), que no treballen coordinadament.
- b El sistema educatiu i, també, els currículums de la formació ocupacional són molt rígids i sovint no poden seguir el ritme de canvis que hi ha al sector productiu.
- c El llenguatge i la burocràcia tira enrere les empreses a l'hora d'establir col·laboracions i convenis.
- d La FP dual és una via de col·laboració entre empresa i escola, però és més fàcil per a empreses grans.
- e En els centres s'ha d'adaptar el currículum perquè la FP dual no es pot fer mai amb tot el grup classe, sinó només amb un petit nombre d'alumnes.
- f Alguns centres han esdevingut massa grans per poder ser innovadors i flexibles.
- g No convé enfocar la FP dual només com un pedreraplant de treballadors per a les empreses concretes, sinó que s'ha de promoure com la formació de professionals per al sector econòmic corresponent.

Reptes

1 La ciutat i la formació professional

- a Caldria que el municipi fes de connector entre l'escola i l'empresa, sobretot en el cas de la petita empresa.
- b Caldria pensar en el model de ciutat i, en conseqüència, en la creació de nous llocs de treball que potser avui no existeixen, explorar nous sectors, petites noves empreses, etc.
- c És necessari reprendre i dinamitzar el Consell de la FP: coordinar els diferents departaments municipals i treballar per la coordinació entre les diferents administracions.
- d Tot i que s'ha fet camí, cal prestigiar la formació professional: fer bones polítiques de màrqueting.
- e L'oferta formativa s'ha d'adequar a les necessitats del territori.

2 L'empresa i els plans de formació

- a Per millorar la seva implicació, les empreses haurien de participar en l'elaboració dels currículums.
- b Caldria que l'empresa entrés als centres i que els alumnes dels centres visitessin més les empreses.
- c Cal que l'empresa assumeixi la necessitat de formació dels treballadors i, per tant, s'hi impliqui.
- d Cal donar més importància a les qualificacions obtingudes amb la FP enfront de les universitàries.
- e És necessari millorar la cooperació entre escola i empresa.
- f S'ha de conscienciar les empreses de la necessitat d'implicar-se en la formació dels treballadors.

3 El sistema educatiu de formació professional

- a Com a objectiu primer, cal lluitar contra el fracàs i l'abandonament escolar prematur: l'abandonament escolar dificulta la integració social, la competitivitat del país i l'equitat.
- b Per a una FP que formi professionals ben preparats, cal la col·laboració amb les empreses: FCT, formació dual i altres col·laboracions que permetin l'actualització continuada.
- c Cal adequar l'oferta d'FP a les necessitats del territori.
- d Els diferents departaments han de treballar de manera coordinada.
- e S'ha de fer conscient en les persones la necessitat del *long life learning* (LLL).
- f Cal promoure la formació continuada.
- g Caldria un gran pacte polític que aposti per l'educació.
- h La connexió centres-empreses requereix la implicació institucional.

4 Els centres de formació professional

- a Cal conscienciar els joves de la necessitat d'estar qualificats.
- b És important afavorir l'esperit emprenedor també des de primària.
- c Cal treballar les competències socials de les persones per fer-les més ocupables. Són un factor molt valorat des de les empreses.
- d Cal millorar la coordinació entre empresa i escola.

Accions

- 1 Coordinar i optimitzar el servei d'informació a l'empresa per millorar la formació i la inserció laboral.
- 2 Millorar la cooperació i coordinació entre la FP reglada, continuada i ocupacional.
- 3 Establir dispositius perquè les empreses comparteixin recursos formatius.
- 4 Coordinar els diferents departaments municipals i treballar per la coordinació entre les diverses administracions.
- 5 Potenciar el Consell de la FP.
- 6 Millorar la difusió de l'oferta formativa.
- 7 Repensar el model econòmic de ciutat i adequar-hi l'oferta formativa.
- 8 Establir mecanismes perquè el municipi faci de mediador entre escola i empresa.

ESPORTS, LLEURE I COHESIÓ SOCIAL

Idees clau

L'evidència dels beneficis de la pràctica esportiva i l'activitat física no es pot qüestionar, ni tampoc la necessitat de donar-li el valor necessari perquè s'incorpori com a hàbit de salut dels infants i els joves. Diversos estudis demostren el capital que aporta l'esport a la salut, com també la seva importància en l'àmbit social; en aquest sentit, també el món del lleure, en la part d'activitat física que comporta, però sobretot en la de compromís, participació i vivència en primera persona, tenen un elevat capital social.

En concret, s'assenyalen els aspectes següents:

- 1 Plantejar l'increment de les hores d'activitat física a les escoles i donar-li el màxim contingut de moviment possible.
- 2 Augmentar l'oferta de models esportius de lleure escolar amb molta participació i estona de joc i activitat.
- 3 Oferir més propostes de patis oberts i col·laboració entre escoles.
- 4 Retardar l'activitat monoesportiva i fomentar la poliesportiva.
- 5 Establir acords de col·laboració entre l'Administració i els clubs esportius.
- 6 Ser conscients de la importància de la vivència en primera persona i l'aprenentatge del compromís per adquirir sentiment de participació i associacionisme.
- 7 Configurar una oferta coordinada esportiva i de lleure cap als infants i els joves i que no exclougui a ningú.

Diagnosi

1 L'esport a l'escola en horari lectiu

- a L'activitat física és també una important activitat socialitzadora i ofereix la possibilitat d'expressar-se per mitjà del moviment.
- b És important tenir en compte també el tema econòmic que comporta l'accés a la pràctica esportiva.
- c És necessari coordinar els diferents models esportius extraescolars.
- d Cal gestionar la competitivitat intrínseca del món de l'esport i treballar-la de manera adequada, també amb les famílies. Així mateix, educar en el sentiment de frustració que pot representar emmirallar-se en imatges allunyades de la realitat quant a èxits.
- e Calen més espais per moure's, que siguin accessibles per a tothom.

2 L'esport en horari extraescolar

- a Importància de la col·laboració entre clubs i escoles, i del civisme a les grades.
- b Des de l'ESCOLA:
 - Implicar-se en l'hàbit esportiu de l'alumnat, mirar de facilitar l'accés en casos de situació desafavorida, treballar coordinadament amb els clubs i mirar d'obrir-los la porta si ofereixen propostes de col·laboració, fomentar la implicació del professorat especialment a l'etapa de secundària, per incentivar l'interès de l'alumnat en la pràctica esportiva, i promoure les trobades entre centres.

c Des de l'ESPORT FEDERAT:

- Proporcionar-los eines i recursos en els casos en què les escoles no tinguin cap pràctica esportiva extraescolar.
- Racionalitzar-los i no fer de l'esport base la guardiola de finançament, entenent que a edats primerenques els infants necessiten una base poliesportiva, no especialitzada.

3 El món del lleure

- a** El lleure ofereix la vivència, en primera persona, de valors que actualment estan en crisi i són molt necessaris: associacionisme i participació.
- b** Calen aprenentatges lligats a la mateixa realitat que ofereixen un currículum ocult molt important.
- c** És necessari incloure els joves a les propostes de ciutat per fer-los participants d'una manera real.
- d** Cal que ningú no quedi exclòs i que hi hagi igualtat d'oportunitats en un dret (el del lleure) reconegut dins dels drets dels infants.
- e** Cal que l'oferta extraescolar dirigida a infants i joves pugui anar coordinada per fer-la més fàcil i accessible a tothom.
- f** Són clau també la descentralització i la proximitat.

Reptes

- 1 Reivindicar el valor de l'activitat física i l'esport.
- 2 Incrementar la coordinació entre els agents que promouen l'activitat física, l'esport i el lleure a la ciutat.
- 3 Revisar el model de jocs esportius escolars, el de l'esport federat i la potenciació del model poliesportiu en edats primerenques.
- 4 Aconseguir que l'objectiu real de les entitats i els agents organitzadors sigui l'infant o jove, i no l'activitat en si mateixa.
- 5 Tenir dades reals per saber el punt de partida i tenir una fotografia de la situació.
- 6 Vetllar per l'accessibilitat de tothom a l'esport i el lleure.
- 7 Millorar i augmentar els espais per a les activitats esportives i de lleure.
- 8 Promoure les entitats de lleure als barris on no n'hi ha.

Accions

- 1 Disposar de més espais educatius per a la pràctica del lleure.
- 2 Elaborar projectes de col·laboració amb les escoles, consensuats amb la Direcció d'Esports.
- 3 Organitzar cursos de formació per a entrenadors i àrbitres.
- 4 Incrementar les partides per invertir en esport de base.
- 5 Vetllar pel manteniment dels patis escolars.
- 6 Vetllar per la bona entesa entre la competició escolar i la federada.
- 7 Mantenir i incrementar el nombre de patis oberts per a usos esportius.
- 8 Atorgar ajuts i beques per garantir l'accés de tothom a l'esport i a les activitats de lleure educatiu.

EDUCACIÓ ARTÍSTICA I COHESIÓ SOCIAL

Idees clau

Les manifestacions artístiques tenen una presència constant en l'entorn i en la vida de les persones i esdevenen espais de relació en els quals flueixen experiències, significats, emocions, idees i pensaments. L'educació artística desenvolupa la percepció i l'expressió i dona una formació que permet comprendre els mons artístics i culturals i participar-hi, la qual cosa és imprescindible per assolir cohesió social i el creixement i la formació personal.

En concret, s'assenyalen els aspectes següents:

- L'educació artística serveix també com a fet social i treballa en projectes col·lectius, potencia la relació amb les persones i la cultura de l'esforç, cobreix les necessitats de comunicació i expressió personal, actua com a agent sociabilitzador i de creixement personal, fomenta la relació dels neòfits amb la creació artística i, alhora, dona les eines per fomentar una mirada crítica i constructiva de la societat.
- L'àmbit artístic pot incidir de manera directa en l'individu, tant en les relacions entre les persones com en els col·lectius. Les manifestacions artístiques són elements de cohesió social perquè, en tant que ens diferencien, ens permeten sentir-nos alhora pertanyents a un col·lectiu.
- Sense perdre de vista que els diversos camps de l'educació artística tenen molts aspectes en comú, i que cal fer una reflexió global, s'han de considerar també les diferents àrees d'expressió de manera individual i, alhora, tenir en compte la creació multidisciplinària.
- L'educació conflueix cap a la interdisciplinarietat i, dins d'aquests mètodes de transmissió de coneixements, els ensenyaments artístics hi tenen una presència cada vegada més notable. Els ensenyaments artístics són cada vegada més presents als centres de formació com a mitjà de transmissió de coneixements.

Diagnosi

1 Els programes i els projectes d'educació artística

La mirada artística, lúcida i profunda, és capaç d'afrontar els reptes de la societat actual, de resoldre amb esperit crític molts dels fenòmens de la nostra cultura, integrant-hi fins i tot les seves contradiccions. En aquest context es fan indispensables la creació i la consolidació dels programes i els projectes d'educació artística i patrimonial.

2 L'enfocament multidisciplinari

Després d'una època de propostes basades en la total llibertat de l'autoexpressió creativa, els esforços posteriors es van orientar cap a l'ordenació disciplinària en l'ensenyament de les arts. Actualment, el repte és adoptar un posicionament més flexible d'acord amb les pràctiques artístiques contemporànies i l'enfocament actual, que promou la llibertat individual i la responsabilitat social.

3 Els centres de formació artística

Mataró té dos centres de formació artística de titularitat municipal: l'Escola Municipal de Música de Mataró i l'Aula de Teatre.

L'Aula de Teatre és un centre d'ensenyaments teatrals que s'engloba en el projecte formatiu d'arts escèniques de la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró, on es fomenta l'aprenentatge, la difusió i la creació de les arts escèniques. La missió de l'aula és garantir la participació dels ciutadans en el fet teatral i cultural i convertir-se en un instrument per a la democratització de l'accés a la pràctica i l'educació en arts escèniques sense límit d'edat ni condició social.

L'Escola Municipal de Música de Mataró és un servei educatiu i cultural públic que incorpora la innovació educativa, des dels punts de vista organitzatiu i pedagògic com un valor afegit del centre. Es treballa amb l'objectiu de facilitar a tota la ciutadania espais i propostes per fer música de manera pràctica i creativa, com també recollir i acompanyar els interessos i les necessitats expressives dels ciutadans en l'àmbit de la música i donar-hi resposta.

La responsabilitat dels dos centres és oferir els coneixements bàsics en matèria d'arts escèniques i música i facilitar-ne l'accés als estudis professionals.

Els dos centres comparteixen trets d'identitat:

- Voluntat de democratització de la pràctica artística
- Valor educatiu de la pràctica artística
- Compromís amb l'entorn social i cultural de la ciutat

Aquests objectius només es poden assolir si ambdós centres tenen una base sòlida a escala formativa.

4 Els projectes de formació artística

Mataró ha desenvolupat al llarg del temps una estratègia implícita de promoció de la socialització i la cohesió social per mitjà de la formació i la pràctica artística.

En els àmbits de les arts escèniques (teatre i dansa), musicals, visuals, plàstiques i patrimonials es desenvolupen diversos projectes que, si bé no tenen com a objectiu final la cohesió social, esdevenen una eina eficaç per assolir-la.

Alguns d'aquests projectes es duen a terme en l'àmbit educatiu i tenen la virtut de fer arribar les disciplines artístiques a tothom.

Cal vetllar perquè els projectes de formació artística i patrimonial que es desenvolupen fora de l'àmbit educatiu arribin a la ciutadania, ja que hi pot haver una dificultat d'accés a aquests projectes, ja sigui per desconeixement o bé per dificultat d'accés per raons econòmiques.

És important que, a l'hora d'engegar projectes i encomanar-los a especialistes, l'Administració faci de paraigua sense encotillar en excés, per permetre que sorgeixin noves idees i propostes.

Reptes

1 Pacte per l'educació

L'elaboració d'un pacte per l'educació que afronti els reptes de Mataró garantint el dret a l'educació de tots els ciutadans i ciutadanes a través d'un model de ciutat educadora on la igualtat d'oportunitats, l'èxit educatiu i la convivència siguin prioritaris.

2 Projecte artístic cultural de ciutat

Situar Mataró en el mapa del país a partir de la seva transformació en una ciutat generadora d'ensenyaments artístics, patrimonials, culturals i d'innovació.

Una ciutat on el patrimoni, l'exhibició, la creació, la recerca i els ensenyaments artístics són eixos estratègics per al seu desenvolupament. L'objectiu final passa per situar la cultura i els ensenyaments artístics com a eixos estratègics i de desenvolupament dels aspectes econòmics, socials i urbans de la ciutat, a més d'ajudar a potenciar la creativitat dels seus habitants.

D'aquesta manera, la creativitat, el coneixement i la innovació se situen en una posició central del discurs de la ciutat i se'n fa una projecció exterior amb un segell propi.

3 Una aproximació integral entre cultura i educació

Els projectes de ciutats educadores reflecteixen l'evolució de la relació entre l'escola i la comunitat: allò que és educatiu transcendeix de l'escola i impregna tota la realitat. Aquesta anàlisi és vàlida també per a les organitzacions culturals, que en molts casos formen part d'aquest tipus de processos.

Les relacions entre cultura i educació no es poden analitzar sense tenir en compte l'actual context de marcades transformacions socials i econòmiques, que, en molts casos, es tradueixen en profundes desigualtats. Aquest context implica problemes públics complexos i multidimensionals, impossibles d'entendre i abordar des d'una lògica estrictament tecnòcrata i basada en la segmentació i la delimitació.

Les desigualtats socials i les dinàmiques d'exclusió multidimensional han comportat un augment de la càrrega sobre l'espai educatiu formal.

La presència de la cultura en l'àmbit educatiu es pot trobar en les estructures formals d'ensenyament, tant als currículums escolars com als ensenyaments artístics, en els serveis educatius dels serveis i les institucions culturals i en l'educació no formal. El conjunt d'aquestes vies de formació i dinamització contribueix, sens dubte, a la formació de valors ètics, cívics i, evidentment, culturals.

Les diverses experiències híbrides que generen processos culturals educatius contrasten amb la manca d'una política o polítiques culturals educatives estructurals i estructurades. Així doncs, sovint, els condicionants institucionals s'acaben imposant sobre els intents de respostes integrades a problemes multidimensionals. Tanmateix, les condicions per avançar en una aproximació integral entre cultura i educació estan latents.

4 Integrar gestió del patrimoni en un sol servei

La integració de la gestió del patrimoni en un sol servei permet no tan sols donar-li la rellevància i la visibilitat que es mereix i permetre'n l'accés a tota la ciutadania, sinó que, a més a més, en compartir-lo, es construeixen nous relats i mirades sobre la memòria col·lectiva.

5 La formació de caràcter reglat

Els ensenyaments artístics proporcionen als alumnes una formació artística de qualitat i garanteixen la qualificació dels futurs professionals de les arts visuals i plàstiques, el disseny, la música, la dansa, l'art dramàtic i la divulgació, la conservació i la restauració de béns culturals.

El present i el futur de la formació artística passa per la creació de centres que donin no tan sols la base imprescindible de les múltiples especialitats, sinó també un ensenyament artístic complet que cal complementar amb una formació en la gestió tècnica i empresarial a fi que els artistes del futur siguin creadors amb personalitat pròpia, capaços, a més, d'enfrontar-se a la interdisciplinarietat que exigeix el segle XXI. La formació dels artistes és un objectiu cultural que s'ha de dissenyar i estructurar tenint en compte tant la concepció artística com el mercat i el progrés cultural i moral de la societat.

Cal projectar accions encaminades a organitzar i millorar la qualitat dels ensenyaments amb vista a aconseguir que, més enllà del primer nivell de gaudi i creixement personal, es creï un planter d'alumnes amb una formació professional de grau mitjà o, finalment, de grau superior.

En l'àmbit de la formació professional, els cicles formatius de grau mitjà i superior són una bona opció perquè els joves adquireixin les competències i la qualificació professional que els capacitin per exercir d'artistes, de músics o de tècnics especialitzats en altres oficis relacionats amb aquest sector.

Fomentant els ensenyaments de caràcter reglat, Mataró se situaria en el mapa del país com a ciutat capdavantera en la formació artística.

6 Sistema de beques

Les beques i els ajuts a l'estudi són una de les peces clau per garantir la igualtat d'oportunitats en l'educació.

Un sistema de beques integrat esdevé una de les eines principals amb què es pot dotar el sistema per combatre tot tipus de desequilibris.

Accions

1 Pacte per l'educació

Crear un gran pacte per l'educació de ciutat que situï l'ensenyament en un primer pla de les accions de govern fomentant una ciutat integradora que garanteixi el dret de gaudir en igualtat de condicions dels mitjans i les oportunitats de formació, entreteniment i desenvolupament personal que la mateixa ciutat pot oferir.

Un pacte que vagi més enllà dels centres educatius i que es proposi com una extensió del dret fonamental de totes les persones a l'educació, que renovi el compromís de la ciutat amb la formació dels seus habitants al llarg de la vida i en els aspectes més diversos i que prengui les mesures adequades en la planificació i el govern de la ciutat per eliminar els obstacles de qualsevol mena que impedeixin l'exercici d'aquest dret.

2 Definició del mapa d'ensenyaments artístics

Definir un mapa dels ensenyaments artístics que s'ofereixen a la ciutat, prestant una atenció especial a qui van dirigits i a l'àmbit on es duen a terme, a fi de radiografiar i planificar la formació de la ciutat.

3 Creació i consolidació de projectes

Les potencialitats educatives que comporta la pràctica artística les fan molt pertinents per a la formació integral de nens, adolescents, joves i adults i són, per la seva transversalitat, molt adequades per educar en la diversitat i de manera globalitzada. Per tant, és aconsellable incloure'ls en els recorreguts curriculars de la formació reglada i, alhora, potenciar aquells projectes que es desenvolupen fora de l'àmbit estrictament acadèmic.

Prenent com a punt de partida el que ja existeix, aprofitant l'experiència adquirida i les potencialitats de cada una de les experiències, cal crear nous projectes de formació artística que s'adrecin a aquelles franges de la població que encara no hi han tingut accés i augmentar-ne la comunicació, amb l'objectiu d'arribar a tot el potencial.

4 La formació de caràcter reglat

Crear les condicions favorables per a la consolidació d'un gran centre de formació artística que, d'una banda, consideri la formació de caràcter reglat i, de l'altra, potenciï i faciliti el paper dinamitzador de la formació artística a Mataró que garanteixi la igualtat d'oportunitats.

RESUM DE LA PRIMERA TROBADA DE LA XARXA TEMÀTICA FORMACIÓ ARTÍSTICA PER A LA COHESIÓ SOCIAL (RECE)

Ciutats participants: el Prat de Llobregat, Granollers, l'Hospitalet de Llobregat, Lleida, Mataró, Sant Feliu de Llobregat, Sant Just Desvern, Tarragona, Terrassa, Saragossa

Data i lloc de trobada: Mataró, 21 d'octubre de 2016

DEBAT SOBRE LA DEFINICIÓ DE FORMACIÓ ARTÍSTICA PER A LA COHESIÓ SOCIAL

La idea central del debat ha estat si la pràctica artística ha de tenir una intencionalitat explícita per a la cohesió social o si és una redundància o obvietat, ja que tota pràctica educativa artística inclou la cohesió social.

Les línies del debat estan condicionades pel context de referència des del qual s'analitzen les pràctiques artístiques; així, si es consideren els contextos municipals actuals, és una obvietat que tots els serveis i programes artístics incorporen, d'ofici, la promoció de valors i pràctiques de cohesió social. Si, en canvi, es consideren altres contextos i altres etapes històriques, també es poden trobar pràctiques de formació artística socialment elitistes i segregadores, fins i tot en institucions públiques. Així doncs, es poden extreure del debat les aportacions següents, que matisen i enriqueixen la concepció de la formació artística promoguda per les ciutats participants.

Els municipis promouen projectes de formació artística per motius diversos. Un n'és la gran potencialitat que tenen els llenguatges artístics per desenvolupar capacitats personals, que compensen la seva escassa presència en la formació escolar i permeten generalitzar-les i arribar a sectors socials allunyats de la formació artística. A més, els llenguatges artístics permeten, en la seva formació i pràctica, processos d'interacció cooperativa i social molt favorables per a la socialització de les persones i dels diferents grups socials. Finalment, es vol destacar que els municipis, explícitament o implícitament, promouen serveis i programes de formació artística amb la intenció de fomentar la convivència, l'intercanvi, el coneixement i el respecte mutu en la comunitat local.

Els projectes municipals de formació artística són molt diversos entre si i incorporen, en diferents graus, les característiques comunes assenyalades anteriorment: el desenvolupament de capacitats personals, l'extensió dels valors artístics a diferents sectors socials, la socialització de les persones i la promoció de la cohesió social.

En concret, s'especifiquen els atributs següents, característics dels projectes artístics municipals, tot i que cada projecte els tingui en diferents graus o nivells:

- L'accés dels participants es fa en condicions d'equitat i universalitat.
- L'alumnat es caracteritza per la seva heterogeneïtat social, de capacitat, de gènere, etc.
- Els serveis artístics tenen en compte la multiplicitat de llenguatges, estètiques i instruments artístics que permeten atendre la diversitat social i cultural.
- Les metodologies d'ensenyament-aprenentatge són diverses i inclusives.
- Participen diferents agents de la comunitat social i es fa un treball transversal entre diferents equipaments i serveis públics.
- La ubicació urbanística dels equipaments artístics o de la realització de l'activitat també pot tenir una intencionalitat social.

DEBAT SOBRE LES CARACTERÍSTIQUES DESCRIPTIVES DELS SERVEIS I DE LES ACTIVITATS ARTÍSTIQUES

A partir del debat, es proposa establir un guió de punts descriptius tant dels serveis com de les activitats artístiques municipals per confeccionar un catàleg de la xarxa temàtica. Es decideix que aquest guió ha d'incloure els apartats següents:

- 1 Entitat/s, col·lectius, administracions organitzadores. Explicar la xarxa de cooperació entre serveis municipals i amb els agents de la comunitat.
- 2 Objectius socioeducatius del servei/activitat.
- 3 Condicions d'accés de les persones al servei/activitat: explicar les mesures d'equitat i universalització.
- 4 Nombre de persones participants en les diferents activitats que ofereix el servei.
- 5 Descripció breu de les diferents activitats formatives que ofereix el servei.
- 6 Descripció breu de l'aplicació pràctica pública de les activitats formatives.
- 7 Línia o model pedagògic i metodològic del servei/activitat.
- 8 Avaluació del servei/activitat.
- 9 Gestió i finançament del servei/activitat (personal, pressupost, etc.).
- 10 Ubicació de l'edifici o espais on es presta el servei/activitat.
- 11 Documents, imatges, gravacions, enllaços, etc., que il·lustrin la realització d'algunes activitats organitzades pel servei/activitat.

PLANIFICACIÓ ESCOLAR

El plenari del Consell Escolar Municipal (CEM), en la sessió de data 23 de febrer de 2017, ha analitzat l'estat de la planificació escolar a Mataró, sobre la qual s'ha treballat els darrers cursos, considerant la planificació aprovada pel Ple Municipal el 2 de febrer en el document *Criteris de planificació i proposta de mapa escolar de Mataró 2017-2022*, com també els acords presos entre el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i el Govern Municipal el 19 de gener, i l'acord a la Comissió Mixta entre el Departament d'Ensenyament i les associacions municipalistes, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis, de 8 de febrer.

Un cop analitzades aquestes informacions, el plenari del Consell manifesta el seu posicionament en els temes següents:

- 1 Es proposa demanar a la Generalitat de Catalunya que aprovi, amb la màxima celeritat possible, la reducció progressiva de ràtios a l'educació infantil i primària fins a assolir els 20 alumnes per aula a tots els centres sostinguts amb fons públics.
- 2 Mataró necessita disposar, de manera urgent, d'una planificació escolar a mitjà i llarg termini acordada entre l'Ajuntament i el Departament d'Ensenyament, administració responsable de l'escolarització, i, de moment, només es disposa de la proposta municipal i d'un acord parcial amb el Departament d'Ensenyament. Aquest fet impedeix prendre decisions coherents i aboca a actuar amb immediatesa i improvisació, cosa que no garanteix una escolarització de qualitat.
- 3 El plenari del CEM reclama que les decisions d'escolarització per al curs 2017-2018 permetin ampliar l'oferta de grups d'ESO en condicions de qualitat, estabilitat i amb perspectiva de futur. Qualsevol situació de provisionalitat ha de tenir planificada la seva finalització a curt termini i explicitat el seu futur a la comunitat educativa. S'aposta per crear un nou institut de secundària encara que comenci en una situació de provisionalitat i per renovar i ampliar els equipaments educatius públics.
- 4 Segons la planificació municipal, el curs 2017-2018 es necessiten quatre noves línies d'ESO per atendre el creixement demogràfic d'alumnes i la supressió de l'escolarització actual en mòduls provisionals als instituts Thos i Codina i Alexandre Satorras. La necessitat de noves places es dona de manera equilibrada a tota la ciutat; per tant, l'ampliació de l'oferta s'ha de produir en punts geogràficament repartits de Mataró, de manera que no es provoquin desequilibris ni llargs desplaçaments de l'alumnat.
- 5 Es proposa aplicar els punts de l'acord de la Comissió Mixta que estableixen les mesures següents:
 - a La creació de nous instituts s'atendrà especialment [...] en municipis grans amb centres de secundària actualment sobredimensionats».
 - b Els instituts escola, tal com estableix la Llei d'educació de Catalunya, són els centres públics que, entre altres ensenyaments de règim general, imparteixen educació primària i educació secundària: s'analitzaran els casos on es compleixin, preferentment, els paràmetres següents: en entorns complexos especialment des del punt de vista sociocultural [...]».

El primer apartat s'escau perfectament a Mataró per justificar la creació d'un nou institut de secundària. El segon punt s'adiu també a la realitat sociocultural de la ciutat en conjunt.

- 6 A manca per ara d'un acord global entre les administracions, es valora positivament l'acord concret de crear instituts escola el curs 2018-2019 i crear de manera immediata una comissió que treballi per uns projectes pedagògics coherents i innovadors.
- 7 En cursos posteriors s'identifica també la necessitat de crear més línies d'ESO i d'ampliar la formació postobligatòria de batxillerat i d'FP. El CEM considera urgent disposar de la planificació de l'oferta d'FP de la ciutat i de la programació de la construcció d'un institut ordinari i del centre integrat de la formació professional promès pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya per a la ciutat de Mataró.

- 8 El plenari del CEM considera que seria inadequat massificar més els instituts actuals, pels problemes en la gestió educativa que això genera, atès que, a més, els nous grups d'ESO que calen a la ciutat el curs vinent no tenen caràcter provisional sinó estable. Així mateix, caldria evitar l'escolarització de secundària dins de l'edifici de l'Escola Torre Llauder, justament quan el trasllat de l'Escola Angeleta Ferrer al seu nou edifici permetria recuperar el funcionament de l'escola en condicions de normalitat.
- 9 El plenari del CEM demana obrir el nou edifici de l'Escola Angeleta Ferrer i ampliar la seva oferta formativa amb una segona línia, atesa, d'una banda, la històrica insuficiència de places públiques a la zona de Centre-Eixample Oest de la ciutat i, de l'altra, el fet que la població infantil disminueix molt poc en el districte. L'ampliació de l'oferta pública permetria atendre la demanda d'aquesta zona.
- 10 Es reitera la demanda del Ple Municipal de no reduir cap grup de P3 a les escoles públiques ni després de la preinscripció ni després de la matriculació, en el benentès que, sigui quina sigui l'ocupació final de places, en cap cas no es reduirà l'actual plantilla docent de cap escola.
- 11 El CEM reitera la necessitat de planificar la construcció de nous edificis per a les escoles Joan Coromines i Germanes Bertomeu, centres prou consolidats en el mapa educatiu de la ciutat, que es troben en edificis provisionals o a bastament amortitzats.
- 12 Cal establir adscripcions de les escoles públiques amb els instituts per afavorir la proximitat, la cohesió i la coordinació educativa entre primària i secundària.
- 13 Cal fer una planificació de millores i manteniment dels edificis de les escoles més antigues de la ciutat per adequar-los a les necessitats educatives del segle XXI i crear ambients atractius i innovadors.

RESUM DE LES PROPOSTES DELS CONSELLS TERRITORIALS I SECTORIALS

Han participat els consells territorials següents: Cerdanyola; Via Europa-La Llàntia; Molins-Cirera-Vista Alegre-Camí de la Serra; Rocafonda-Palau-Escorxador; Centre-Eixample-Havana; Pla d'en Boet-Peramàs.

Consells sectorials: Esports; Cultura; Igualtat Home-Dona; Gent Gran; Joventut; Medi Ambient; Promoció Econòmica; Solidaritat, Cooperació i Convivència; Formació Professional; Consell Escolar Municipal.

En conjunt, han assistit 200 persones a les sessions de debat realitzades entre els mesos de gener i març del 2017.

Educació i equitat

1 Equipaments educatius

Les propostes procedents del territori estan relacionades amb situacions en l'àmbit territorial d'on procedeixen sense que, per tant, siguin generalitzables: un territori demana participar més en la planificació del mapa escolar, un altre considera que la zona està ben dotada amb centres educatius però aniria bé disposar d'un institut escola i ampliar les places de formació d'adults; d'altres proposen ampliar a dues línies l'Escola Angeleta Ferrer.

2 Manteniment d'instal·lacions i edificis

Només un consell fa referència explícita a la necessitat de millorar el manteniment dels edificis escolars en general i proposa demanar l'ajuda dels pares per col·laborar en el manteniment dels edificis.

3 Projectes educatius a les escoles

Pel que fa als continguts educatius de l'activitat escolar, es proposa tenir més cura de les possibles situacions d'assetjament entre alumnes i evitar l'ocupació sexista dels espais escolars, ja que perjudica les noies.

4 Millora de suports educatius i ràtios

Les propostes relacionades en el conjunt de consells són: la reducció de ràtios d'alumnes a l'aula, la dotació de vetlladors i vetlladores als centres, la dotació en plantilla d'un professional d'inserció social i la destinació d'un professor titular de llengua àrab en comptes d'un treballador destinat pel govern marroquí. Finalment, es demana formació del professorat en valors.

5 Famílies

Es proposa unificar els horaris de les escoles per facilitar l'organització familiar, permetre que els alumnes s'esperin al pati escolar fins que els recullin les famílies i promoure activitats de convivència de les famílies de l'escola per facilitar la seva implicació en el projecte del centre. També, es demana formació a les famílies en valors educatius.

6 Ajuts econòmics

Es demana donar ajuts econòmics a les famílies perquè tot l'alumnat pugui fer les activitats extraescolars i, també, per facilitar l'accés a l'escola bressol a famílies amb dificultats econòmiques.

7 Altres

Es proposa crear un centre únic d'informació local de tota l'oferta formativa de la ciutat.

Educació i ciutadania crítica

1 Continguts educatius

Es proposen una sèrie de continguts educatius relacionats directament amb l'educació en valors, que en un consell la resumeixen a educar en el RESPECTE en sentit general envers tot, les persones, la natura, l'espai públic, el gènere, el propi cos, etc. Els àmbits on educar en els valors següents és l'escolar però no exclusivament, sinó també en el familiar, el laboral, el de les entitats, i la ciutat en conjunt. Valors:

- Igualtat de gènere: en equips directius escolars, en els casals de la gent gran i entitats, en oposicions a l'Administració local, en les relacions laborals i salarials.
- Contra els prejudicis envers la immigració.
- En el civisme en la vida social i en l'espai públic.
- Respecte en el tracte i en la relació entre les persones.
- Educar en l'ús dels videojocs.
- Educar en el consum saludable i, sobretot, en el control del consum de l'alcohol dels joves.
- Totes les escoles haurien de participar en el projecte d'escoles verdes.

2 Famílies

Les argumentacions de les diferents propostes d'accions es remeten sovint a la necessitat d'incidir sobre les famílies com a millor via per educar en valors als infants; els pares predicant amb l'exemple és la millora manera de transmetre valors. Apareixen algunes condicions per facilitar l'acció educativa de les famílies:

- Canviar els horaris laborals per fer possible la conciliació amb la vida familiar.
- Elaborar un decàleg de «bones pràctiques» cíviques.

3 Accions i campanyes

El més eficaç són les actuacions i les campanyes simultànies i coordinades a l'escola, la família, la ciutat, els mitjans, etc., sobre neteja, reciclatge, civisme, transport públic, energies alternatives, etc., amb informacions, missatges i arguments positius, convincents, persuasius, més enllà de les normes, de les prohibicions i de les sancions.

- Portar a terme accions intergeneracionals a les escoles i a les entitats.
- Donar protagonisme a infants i joves com a agents de promoció del civisme.
- Donar suport a les entitats que promouen el civisme; incloure les comunitats de veïns i els presidents d'escala per difondre campanyes.

Educació i canvis socials i econòmics

1 Formació professional

La idea comuna amb relació als estudis d'FP és la necessitat d'adaptar l'oferta formativa a les necessitats del món econòmic i, per això, s'apunten dos tipus de mesures: flexibilitzar els currículums dels cicles formatius segons les necessitats de les especialitats i dels territoris i canviar les modalitats de cicles de manera més àgil i permanent. Es proposa:

- Crear el centre d'FP integrada.
- Introduir especialitats del món agrícola i de producció artesanal.

- Identificar les necessitats formatives de l'economia que es decideixi en el projecte de ciutat.
- Afavorir la funció de la FP com a via per accedir a estudis superiors.

2 Famílies

En la mateixa línia que en el debat sobre «ciutadania crítica» la família apareix com un referent educatiu fonamental a qui s'ha de responsabilitzar i donar suport per a la seva tasca educativa, es proposa:

- Canviar els horaris socials i laborals.
- Organitzar formació per a les famílies.
- Signar un document de compromís amb l'escola.

Educació artística i cohesió social

Es proposa afavorir la formació i la creació a través de l'escola i dels equipaments de ciutat; en aquest cas, s'incideix a potenciar les actuacions municipals que ja es fan:

- 1 Potenciar les activitats de formació artística dels serveis municipals i relacionar-los amb les escoles.
- 2 Introduir els batxillerats artístics als instituts de Mataró.
- 3 Potenciar els espais de creació i d'actuació/exposició de les creacions artístiques locals.

Educació en lleure i esport

Les idees més recurrents són la necessitat de disposar de més espais i horaris per a la pràctica lliure de l'esport i els ajuts a les famílies amb necessitat econòmica perquè els infants puguin fer activitats esportives i de lleure.

1 Equipaments

- Disposar dels patis i les pistes escolars per a l'ús lliure dels ciutadans fora de l'horari escolar.
- Disposar de més espais lliures als barris per practicar esport.

2 Esport i lleure

- Ampliar les activitats de l'esport interescolar.
- Organitzar més activitats esportives per a la gent gran.
- Promoure l'escola d'iniciació multiesportiva.
- Crear esplais de barri on no n'hi hagin.
- Educar en valors i en la igualtat de gènere a través de l'esport i dels esplais.

3 Ajuts socials

- Donar ajuts a les famílies amb necessitats econòmiques perquè tots els infants puguin fer esport federat i activats extraescolars i de lleure.

MEMÒRIA DEL PROCÉS PARTICIPATIU *COMPROMÍS PER L'EDUCACIÓ* Debat Educatiu de Ciutat

INTRODUCCIÓ

La participació, formal i informal, és una línia transversal d'acció en el desplegament del pla educatiu del mandat i de les seves concrecions recollint experiències participatives realitzades anteriorment. L'any 2003, després de dos anys de debats, es va aprovar el Projecte educatiu de Mataró, que ha estat un referent de l'acció de la comunitat educativa, dels agents socials i de la institució municipal. L'any 2013 es va acordar, tant en l'àmbit social com en el Ple Municipal, el document *Criteris de planificació escolar de Mataró 2013-2020*, després d'un ampli procés participatiu durant dos cursos escolars.

Novament s'ha impulsat la participació de la ciutadania en l'establiment de les necessitats i les prioritats d'actuació en l'àmbit educatiu en tots els seus vessants per adaptar el projecte educatiu de ciutat a les noves realitats socials, culturals i econòmiques del segle XXI.

El procés es conclou amb l'aprovació del document *Compromís ciutadà per l'educació* i del Pacte educatiu municipal, amb la voluntat que siguin els nous referents de l'educació a la ciutat els propers anys.

Objectius

- a** Impulsar la implicació de la societat de Mataró en l'educació de la ciutadania a totes les edats.
- b** Reflexionar sobre els reptes educatius dels propers anys per assolir els objectius de la promoció social i personal, de la cohesió social i del desenvolupament socioeconòmic de la ciutat.
- c** Identificar les potencialitats educatives que hi ha a la ciutat i les mancances que cal superar.
- d** Elaborar propostes de millora i estimular el compromís social, com també les actuacions de les administracions públiques en els reptes educatius acordats.
- e** Actualitzar el Projecte educatiu de Mataró de 2003 amb l'aprovació del document *Compromís ciutadà per l'educació*.
- f** Establir un acord institucional entre els grups polítics municipals: el Pacte educatiu municipal.

METODOLOGIA

Línies de debat

- 1 EDUCACIÓ I EQUITAT
 - 2 EDUCACIÓ I DESENVOLUPAMENT SOCIAL I ECONÒMIC
 - 3 EDUCACIÓ I CIUTADANIA CRÍTICA
 - 4 EDUCACIÓ ARTS I COHESIÓ SOCIAL
 - 5 ESPORTS, LLEURE I COHESIÓ
- a **TAULES:** de cada eix es va constituir una **taula de participació** composta per les persones que lliurement van assistir a les diverses sessions. Cada taula tenia un tècnic municipal de referència i un president elegit entre els components de la taula en la primera reunió.
 - b **CONSELLS:** en paral·lel al debat de les taules, els consells de participació van debatre en una sessió els documents del debat. Els secretaris dels consells van fer el resum de les aportacions dels seus membres.
 - c **CONCLUSIONS DELS DEBATS:** en una jornada el 8 de maig de 2017 es van presentar els resums de les aportacions recollides en els debats de les taules i dels consells.
 - d **ESBORRANY DEL COMPROMÍS D'EDUCACIÓ:** el va redactar la Comissió de Coordinació del CEM un cop finalitzat el procés participatiu.

34

FASES i CALENDARI

El debat s'ha desenvolupat en les fases següents:

- Primera fase: debat en les taules temàtiques, octubre-desembre del 2016.
- Segona fase: debat en els consells municipals de participació, febrer-març del 2017.
- Tercera fase: redacció de resums i de la declaració final, abril-juny del 2017.

Organització de les taules temàtiques

TAULES TEMÀTIQUES ESPAI GATASSA • c/Josep M. Cuadrada,1	COORDINADOR/ES DE LA TAULA	PONENTS
EDUCACIÓ I CIUTADANIA CRÍTICA • Acte: 5 octubre 2016, 19h • Debat: 13 octubre 2016, 19h	Pep Timoneda Dani Corpas Antoni Aguilar Agnès Cabot Montse Balaguer Montse Cusachs	JOAN SUBIRATS Doctor Ciències Polítiques UAB ANTONI AGUILAR Prof. Filosofia, director Santa Anna RAQUEL FONT Periodista
EDUCACIÓ I DESENVOLUPAMENT SOCIAL I ECONÒMIC • Acte: 19 octubre 2016, 19h • Debat: 27 octubre 2016, 19h	Pepa Llobet Fernando Calderón Ulises Agudo Sílvia Bofill Patrícia Alba	JOAN MAJÓ Enginyer, President Fundació Ernest Lluch SÍLVIA PONT Tècnica de Eurecat! FÀTIMA PRAT Directora Institut Miquel Biada

EDUCACIÓ I EQUITAT • Acte: 26 octubre 2016, 19h • Debat: 3 novembre 2016, 19h	Sandra Lafuente Ascensió Yuste Anna Oliveras Judith Martí Agnès Cabot Montse Balaguer Cristina Escoda	XAVIER BONAL Doctor Sociologia de l'Educació UAB PEP FEDERICO Mestre Escola Peramàs CORAL GÓMEZ, Educadora Escola Bressol Tabalet
EDUCACIÓ ARTÍSTICA i COHESIÓ SOCIAL • Acte: 2 novembre 2016, 19h • Debat: 10 novembre 2016, 19h	Pepa Llobet Cristina Navarro Anna Verdaguer Quico Villà Laia de Balanzó	MERCÈ BALLESPÍ Actriu i directora teatral Pedagoga i formadora CRISTINA NAVARRO, Directora Aula de Teatre ÀNGELS SOLER Conservadora del Museu de Mataró LAIA SERRA Professora Escola Municipal de Música
ESPORTS, LLEURE I COHESIÓ SOCIAL • Acte: 9 novembre 2016, 19h • Debat: 17 novembre 2016, 19h	Mayra Botey Maria Bermúdez Clara Roca Berta Mundó Maria Sans	GUILLERMO PÉREZ RECIO Psicòleg de l'esport CAR Sant Cugat JOAN LEONART Mestre Escola Angeleta Ferrer JORDI BARRUFET Club Joventut handbol Mataró BERTA MUNDÓ Gestora d'Entitats de Lleure

INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ

S'han dut a terme les actuacions següents:

- 1 Creació d'una aplicació al web municipal que ha permès fer les funcions següents:
 - a Publicar els documents, els calendaris, les activitats, les reunions, etc., del procés.
 - b Participar en línia fent aportacions d'idees i propostes.
 - c Fer publicitat amb una imatge o logotip que identifica el procés de debat durant els sis mesos de durada.
- 2 Difusió a través d'altres mitjans a més del web:
 - Cartell de convocatòria.
 - Opis.
 - Fullet explicatiu del projecte amb dates de totes les trobades per àmbits.
 - Un anunci a premsa setmanal.
 - Xarxes socials des dels perfils corporatius.
 - Publitramesa a comunitat educativa amb gràfica del correu.
 - *Roll-up* del projecte per utilitzar-lo en totes les activitats.

DADES

- S'han fet deu reunions de debats de les taules temàtiques amb una assistència d'uns 200 participants, que corresponen a unes 100 persones diferents.
- Pel que fa als consells han participat els consells territorials següents: Cerdanyola; Via Europa-La Llàntia; Molins-Cirera-Vista Alegre-Camí de la Serra; Rocafonda-Palau-Escorxador; Centre-Eixample-Havana; Pla d'en Boet-Peramàs.
- Consells sectorials: Esports; Cultura; Igualtat Home-Dona; Gent Gran; Joventut; Medi Ambient; Promoció Econòmica; Solidaritat, Cooperació i Convivència; Formació Professional; Consell Escolar Municipal.
- En conjunt, han assistit 200 persones a les sessions de debat dels consells realitzades entre els mesos de gener i abril del 2017.
- Així doncs, unes 300 persones diferents han intervingut en els debats i en la presentació de propostes.

APORTACIONS

Les accions concretes proposades són:

- 77 aportacions diferents en els consells, sense comptar les repeticions.
- 60 propostes d'accions concretes diferents en les taules temàtiques.

VALORACIÓ

- a L'aspecte més positiu és que el debat ha mobilitzat sectors de la ciutadania no relacionats exclusivament amb els professionals de l'educació. En aquest sentit, les sessions dels consells han estat molt participatives amb aportacions interessants i propostes d'acció molt apropiades.
- b A les taules temàtiques hi ha hagut molta riquesa de reflexions i de propostes però participació limitada a 15-20 persones per sessió. Un factor que ho explica és la migradesa de mitjans de comunicació i difusió en l'espai públic.
- c La funció dels secretaris dels consells i la dels tècnics municipals d'Educació, Joventut, Esports, Cultura i Benestar Social ha estat decisiva per organitzar els debats i recollir-ne els continguts.
- d Un aspecte negatiu és que justament ha participat poc el món dels professionals de l'educació, probablement perquè el debat s'ha enfocat i s'ha vist més com un debat ciutadà que no pas del món escolar.
- e La implicació institucional del Consell Escolar Municipal i de la comissió organitzadora ha estat molt positiva. El document final ha estat elaborat i reconegut com a producte col·lectiu i no com a document dels tècnics municipals. La seva aprovació per unanimitat en la sessió plenària del CEM del 15 de juny de 2017 mostra el grau de consens generat per les propostes recollides al llarg del debat.
- f La coordinació i les aportacions realitzades pel Servei Municipal de Participació han estat excel·lents.

DECLARACIÓ DEL PROCÉS PARTICIPATIU *COMPROMÍS PER L'EDUCACIÓ*

Consell Escolar Municipal **Un pacte Local per l'Educació**

Mataró, juny del 2017

El passat mes de setembre del 2016, Mataró va iniciar un procés de reflexió estratègica per definir un model de ciutat més inclusiu, sostenible i intel·ligent i poder afrontar els principals reptes futurs: Mataró 2022.

En l'àmbit de l'educació, el Consell Escolar i el Govern municipal han convocat tota la ciutadania per a la participació en diversos espais de reflexió per:

- Pensar en l'educació que necessitem.
- Elaborar un compromís cívic i polític per l'educació del present i del futur de la ciutat.
- Arribar a desenvolupar una societat local més educadora, més avançada, més culta i més justa.

Aquesta declaració és fruit del procés reflexiu dut a terme en cinc àmbits o taules temàtiques. En aquest document es recullen diferents reflexions sorgides de les aportacions dels participants i una sèrie de reptes o accions que cal dur a terme al llarg dels propers anys.

Tot aquest procés haurà de ser validat i avaluat per la societat mataronina, així com pels seus òrgans de participació ciutadana, el Consell Escolar Municipal, espai consultiu de ciutat en l'àmbit educatiu, i el Ple Municipal, òrgan de representació política de la ciutat.

La finalitat del procés de debat educatiu és crear un gran pacte per l'educació de ciutat que situï l'educació en un primer pla de les accions de govern i de la societat local i fomenti una ciutat integradora que garanteixi el dret de gaudir en igualtat de condicions dels mitjans i les oportunitats de formació, entreteniment i desenvolupament personal que la ciutat pot oferir.

Un pacte que vagi més enllà dels centres educatius i es proposi com una extensió del dret fonamental de totes les persones a l'educació, que renovi el compromís de la ciutat amb la formació dels seus habitants al llarg de la vida i en els aspectes més diversos i que prengui les mesures adequades en la planificació i el govern de la ciutat per eliminar els obstacles de qualsevol mena que impedeixin l'exercici d'aquest dret.

Per això cal treballar conjuntament en els àmbits següents:

EDUCACIÓ I EQUITAT

Al si de les ciutats i des de l'àmbit local és des d'on es poden construir experiències més inclusives. Exclusió i inclusió són dinàmiques que tenen lloc a les ciutats.

Per evitar dinàmiques d'exclusió cal apostar per la redistribució als barris i a les escoles, que ajudi a evitar una fragmentació i una segregació urbanes. Si no s'actua sobre aquest factor es corre el perill d'accentuar aquesta segregació i això es pot traduir en segregació escolar. Cal treballar, doncs, pel reconeixement de les diferències en condicions d'igualtat —generacionals, multiculturals, etc.— i crear possibilitats per a la participació a través de plataformes i espais polítics.

Cal garantir l'accés a l'educació infantil, que és bàsica per a tothom i encara més per als sectors més desfavorits econòmicament, i decisiva per al desenvolupament personal i l'equitat social. Així mateix, és fonamental que els infants puguin accedir a altres activitats complementàries a l'escola, activitats extraescolars i experiències d'educació en el lleure, que els permetrien adquirir competències complementàries. També, cal apostar per l'educació postobligatòria per facilitar la inclusió laboral. Les desigualtats socioculturals de les famílies s'evidencien cada vegada més a l'escola i al seu entorn formatiu.

L'equitat, però, no ha de quedar focalitzada a les escoles, sinó que se li ha de donar una dimensió territorial; el nostre sistema es fonamenta en la institució escolar i s'hauria de fonamentar en la ciutat, el barri, l'entorn —eix dels plans educatius d'entorn (PEE). La LEC (Llei d'educació a Catalunya) no té en compte la dimensió territorial de l'equitat educativa. Aquest document presenta orientacions que ens permeten caminar cap a una ciutat realment educadora, a través de l'escola i més enllà de l'escola.

Reptes i accions

- 1 Generalitzar l'educació infantil de 0-3 anys.
- 2 Ampliar els serveis als infants de 0-3 anys i les seves famílies: espais infants i família, espais nadó, etc.
- 3 Consolidar la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques (NEE).
- 4 Consolidar la distribució de les places d'alumnes amb NEE, com també el seguiment de la seva escolarització.
- 5 Garantir l'equitat en l'accés a l'escolarització a través de tarifes socials, beques i ajuts i altres mesures solidàries.
- 6 Ampliar les oportunitats de l'educació en tot el territori i fora del temps escolar, «l'educació a temps complet», amb mesures com les del Pla educatiu d'entorn i d'altres.
- 7 Aprofitar tots els equipaments i recursos de què disposa la ciutat per a activats de lleure educatiu.
- 8 Recuperar el Pla de xoc contra el fracàs escolar amb figures de suport a tots els centres i fer-lo extensiu a primària.
- 9 Reduir les ràtios a l'escolaritat obligatòria i des de P3.
- 10 Tenir cura de les possibles situacions d'assetjament entre alumnes i evitar l'ocupació sexista dels espais escolars, que perjudica les noies.
- 11 Promoure la formació a les famílies en valors i competències educatius i promoure activitats de convivència de les famílies de l'escola i, en general, facilitar la seva implicació en el projecte del centre.

EDUCACIÓ I CIUTADANIA CRÍTICA

La revolució de les comunicacions que ha provocat Internet, i que s'ha concretat en les xarxes socials, ha produït en poc temps una profunda transformació de les relacions i la comunicació interpersonal i comunitàries. La influència dels mitjans de comunicació ha augmentat, i aquests mitjans de comunicació tenen una gran incidència en la formació i en la creació del pensament i de l'opinió dels ciutadans.

Cal dotar amb habilitats i competències els nostres ciutadans, especialment els joves, a partir de la reflexió, el diàleg i la pràctica crítica. Un cop més, cal valorar la importància de l'escola com a element de cohesió i font de ciutadania crítica i de participació. Malgrat això, no pot passar tot a l'escola, sinó que cal un treball en xarxa de tots els elements de participació ciutadanes per assolir els reptes del present.

En aquest sentit, la ciutadania reclama noves formes de participació activa i real que donin fruits per a la millora de les condicions de vida i el benestar dels ciutadans. Hi ha col·lectius que no se senten cridats a la participació amb fórmules convencionals. Així doncs, caldrà estudiar nous espais i mètodes de participació ciutadana.

Reptes i accions

- 1 Fomentar el sentiment de pertinença a la comunitat local, la implicació i l'estima de l'entorn.
- 2 Fomentar els àmbits i les ocasions en què els ciutadans intervinguin activament en la presa de decisions a la ciutat.
- 3 Consolidar els consells de participació, començant pel Consell d'Infants i el Consell de Joves.
- 4 Crear una àgora ciutadana permanent de debat i propostes.
- 5 Potenciar la formació de delegats i delegades per promoure la participació. Cal estimular el paper dels delegats i delegades, especialment a secundària.
- 6 Ajudar a ser crític practicant la crítica. Ensenyar a participar; participar amb noves maneres polítiques i aplicar-les als centres educatius, a la ciutat i a l'educació fora de l'escola: espais, espais joves, casals d'avis, centres cívics, etc.
- 7 Fomentar el treball en xarxa entre centres escolars, els serveis de l'Administració local, les famílies, els espais d'educació no formal, els clubs esportius, etc., i dur a terme actuacions i campanyes simultànies i coordinades per promoure els valors següents:
 - a Igualtat de gènere: en equips directius escolars, en els casals de la gent gran i entitats, en oposicions a l'Administració local, en les relacions laborals i salarials, etc.
 - b Contra els prejudicis envers la immigració.
 - c El civisme a la vida social i en l'espai públic.
 - d El respecte en el tracte i en la relació entre les persones.
 - e L'educació en l'ús responsable de les xarxes socials, els videojocs i, en general, els recursos digitals.
 - f L'educació en el consum saludable i, sobretot, en el control del consum de l'alcohol dels joves.
 - g L'educació mediambiental.

EDUCACIÓ I DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I SOCIAL

La situació social i econòmica de la ciutat està condicionada directament pels canvis que s'han produït en les darreres dècades tant a l'entorn proper com al món interdependent i globalitzat.

El sistema educatiu, en general, i la formació professional, en particular, evolucionen a un ritme molt inferior al canvi tecnològic, i Espanya i Catalunya tenen un dels sistemes educatius europeus amb menys inversió i menys dinàmica innovadora en la darrera dècada.

Actualment, per raó de les polítiques que apliquen els governs de les potències que dominen el món econòmicament, tenim dues conseqüències d'aquest fet: una hegemonia econòmica del capital financer internacional i unes condicions laborals en estat molt precari.

Els canvis que s'han produït al sistema productiu amb la globalització econòmica estan provocant la desaparició de llocs de treball poc qualificat, que es desplacen a altres zones del món, com també nous i massius moviments migratoris i la degradació del territori i l'impacte ambiental. Aquests reptes globals no depenen exclusivament de l'educació, però es constata que dona moltes eines als ciutadans per fer-hi front. La formació professional hi té un paper fonamental.

La precarietat i la inestabilitat laborals són un fre a la formació. Aquelles empreses que no aposten pel treballador format o no el valoren no el fidelitzen en el lloc de treball i perden qualitat professional.

Reptes i accions

- 1 Repensar el model econòmic de la ciutat i adequar-ne la formació.
- 2 Potenciar l'economia col·laborativa.
- 3 Establir més mecanismes de connexió entre escola i empresa amb implicació municipal com a organisme mediador.
- 4 Compartir i coordinar més els recursos dels centres educatius.
- 5 Potenciar la funció coordinadora i impulsora del Consell de la Formació Professional.
- 6 Flexibilitzar els currículums dels cicles formatius segons les necessitats de les especialitats i dels territoris.
- 7 Canviar les modalitats de cicles de manera més àgil i permanent.
- 8 Canviar els horaris laborals per fer possible la conciliació amb la vida familiar.

EDUCACIÓ GLOBAL: ARTÍSTICA, ESPORTIVA I DEL LLEURE

En aquest àmbit s'han unit els debats sobre l'educació artística, l'esport i el lleure, atesa la coincidència de l'enfocament global educatiu en què es comparteixen valors i plantejaments.

Cal treballar perquè l'objectiu real de les entitats i els agents organitzadors sigui l'infant o el jove i no l'activitat en sí mateixa. Si no és així, perillarà el que hauria de ser l'objectiu real de les entitats i els agents educatius: la cohesió social i el creixement personal.

El lleure ofereix la vivència, en primera persona, de valors que actualment sembla que estan en crisi i són molt necessaris: associacionisme i participació. En aquest sentit, cal aprofitar l'oportunitat de potenciar l'educació en valors i en la igualtat de gènere a través de l'esport i dels espais.

L'educació artística, en les diferents modalitats de la música, el teatre, la dansa, el patrimoni, l'escultura, la pintura, etc., és un fet personal i també social, es treballen projectes col·lectius que potencien la relació entre les persones, com també la cultura de l'esforç, la comunicació i l'expressió personal. Afavoreix la relació dels neòfits amb la creació artística i, alhora, dona les eines per fomentar una mirada crítica i constructiva de la societat.

Les manifestacions artístiques, el lleure i l'esport poden incidir de manera directa en l'individu, tant en les relacions entre les persones com en els col·lectius, i esdevenen elements de cohesió social perquè permeten que ens sentim formant part d'un col·lectiu.

Reptes i accions

- 1 Establir el mapa local de l'oferta d'activitats de lleure, artístiques i esportives i dissenyar un pla local d'educació «a temps complet» fora de l'horari i del calendari escolar.
- 2 Incrementar les mesures per garantir l'equitat en l'accés a les activitats educatives «a temps complet» a fi que els fills de les famílies amb necessitats econòmiques puguin accedir a fer esport, federat o no, i a activitats extraescolars i de lleure.
- 3 Fomentar el caràcter educatiu de l'esport en edat escolar, inclòs l'esport federat.
- 4 Potenciar el model de pràctica poliesportiva en edat infantil.
- 5 Organitzar cursos de formació per a entrenadors i àrbitres.
- 6 Incrementar les partides per invertir en esport de base.
- 7 Vetllar per la bona entesa entre la competició escolar i la federada.
- 8 Mantenir i incrementar el nombre de patis oberts per a usos esportius.
- 9 Organitzar més activitats esportives per a la gent gran.
- 10 Crear espais de barri on no n'hi hagi.
- 11 Definir un mapa dels ensenyaments artístics que s'ofereixen a la ciutat, prestant una atenció especial a qui van dirigits i a l'àmbit on es duen a terme, per radiografiar i planificar la formació de la ciutat.
- 12 Crear nous projectes de formació artística que s'adrecin a aquelles franges de la població que encara no hi han tingut accés, augmentant-ne la comunicació per arribar a tot el públic potencial.
- 13 Crear les condicions favorables per a la consolidació d'un gran centre de formació artística que, d'una banda, tingui en compte la formació de caràcter reglat i, de l'altra, potencii i faciliti el paper dinamitzador de la formació artística a Mataró que garanteixi la igualtat d'oportunitats.

Compromís per l'Educació ²⁰/₂₂

www.mataro.cat

Telèfon d'atenció ciutadana*: **010**

f Ajuntament de Mataró | **t** @matarocat

*Des de fora de Mataró: 807 11 70 10. De 8 a 19 h, de dilluns a divendres.
Festius, tancat. Agost de 8 a 15 h. Preu segons tarifes de cada operador.